

Nacionalni veterinarski inštitut

POROČILO

o opravljenem delu v okviru podintervencije

Izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel

Julij, 2023

Poročilo se nanaša na opravljeno delo v programskem letu 2023 v okviru podintervencije »Izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel«, izvedeno v skladu z Uredbo o izvajanju intervencij v sektorju čebelarstvih proizvodov iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023-2027 (Uradni list RS, št. 17/23) po pogodbi št. 2330-23-111022 z dne 11.5.2023, ki sta jo sklenila Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS in Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta.

Doseženi rezultati so nastali v okviru Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023 – 2027 za Slovenijo, ki je bil financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna Evropske unije.

Člani projektne skupine:

Dr. Metka Pislak Ocepek, dr. vet. med., vodja raziskave

Dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.

Alenka Jurić, dr. vet. med.

Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.

Mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.

Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med.

Mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.

Suzana Skerbiš, dr. vet. med.

Mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.

Monika Kozar, dr. vet. med.

Barbara Hočevar, dr. vet. med.

Rene Rus, dr. vet. med.

POVZETEK

Izobraževanje čebelarjev s področja zdravstvenega varstva čebel je v programskem letu 2023 potekalo v obliki praktičnih delavnic in v obliki predavanj. Na izobraževanju so se čebelarji seznanili s postopki za obvladovanje varoze, vključno z biologijo parazita in patogenezo boleznih ter metodami za spremljanje napadenosti čebeljih družin z varojami in zdravili za zdravljenje varoze, dodali pa smo še vsebine o hudi gnilobi čebelje zalege in boleznih prebavnega trakta čebel. Pogoj za udeležbo imetnika čebel na izobraževanju je bil urejen vpis v register čebelnjakov. Skupno smo v programskem letu 2023 v 120 urah izvedli 61 izobraževanj, ki se jih je udeležilo skupno 1108 čebelarjev. Izvedli smo 39 praktičnih delavnic (78 ur) in 22 predavanj (42 ur). Svoje zadovoljstvo z izobraževanjem so čebelarji ocenili v anonimni anketi, ki jo je izpolnilo 1076 (97,1 %) udeležencev. V povprečju je kot odlično izobraževanje ocenilo 80,2 % udeležencev in kot prav dobro 16,8 %, skupaj je oceno odlično ali prav dobro podalo 97 % udeležencev.

Na praktičnih delavnicah in predavanjih smo čebelarjem predstavili razvoj varoj in njihov vpliv na čebeljo družino, diagnostične metode za ugotavljanje napadenosti čebelje družine z varojami, predstavili vsa zdravila, ki imajo dovoljenje za uporabo v RS ter njihovo pravilno uporabo. Velik poudarek smo namenili metodam prekinitve zaleganja matice kot načinu obvladovanja varoze v čebeljih družinah. Seznanili smo jih z bolezenskimi znaki hude gnilobe čebelje zalege, povzročiteljem te bolezni, patogenezo, preventivo ter sanacijo morebitnih žarišč bolezni, ki poteka v skladu s pravilnikom. V okviru bolezni prebavil smo jim predstavili povzročitelje bolezni, ki napadajo prebavila čebel, kakor tudi preventivo, ki zajema ustrezno preskrbo z raznoliko hrano in dobro čebelarstvo prakso.

V okviru podintervencije izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel smo na temo metod prekinitve zaleganja matice izdelali videoposnetek v dolžini 13 minut in pisno gradivo v obsegu 16 strani. Oboje smo objavili na spletni strani VF NVI in verjamemo, da bo koristilo čebelarjem pri nadzoru nad varozo.

UVOD

Čebelarstvo se v zadnjem obdobju srečuje s številnimi izzivi, ki jih prinašajo podnebne spremembe, spreminjanje kulturne in kmetijske krajine, onesnaževanje okolja, prihod tujerodnih povzročiteljev bolezni in podobno. Da lahko čebelar ustrezno upravlja s svojimi čebeljimi družinami, mora imeti veliko znanja in praktičnih izkušenj, kar pa lahko pridobi na kvalitetnih izobraževanjih. Na izobraževanjih s področja zdravstvenega varstva čebel posvečamo največ pozornosti zatiranju varoze, ki v sodobnem čebelarstvu predstavlja enega najzahtevnejših opravil. Čebelar mora poznati biologijo parazita, vpliv varoj na čebeljo družino, diagnostične metode za ugotavljanje napadenosti čebelje družine z varojami in njihov pomen ter pravilno uporabo zdravil, ki so registrirana za zdravljenje čebeljih družin proti varozi. V Sloveniji vsako leto odkrijemo tudi veliko žarišč hude gnilobe čebelje zalege, zato smo tudi tej bolezni namenili veliko pozornosti. Kot posledica podnebnih sprememb, urbanizacije in (pre)velike gostote čebeljih družin na nekaterih območjih prihaja do slabše preskrbe čebel z ustrezno prehrano, kar vodi v večjo dovzetnost za bolezni prebavil, ki pogosto potekajo manj opazno, kljub temu pa imajo velik ekonomski vpliv na čebelarstvo. Zato smo tudi te vsebine vključili v izobraževanje čebelarjev v okviru te podintervencije. Izobraževanja čebelarjev smo zasnovali kot kombinacijo teoretičnih predavanj in praktičnih delavnic.

V programskem letu 2023 smo zelo pozno prejeli podpisano pogodbo o izvajanju podintervencije izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel, šele 11.5.2023, zato je bilo potrebno zelo hitro in učinkovito zastaviti urnik izobraževanj. Z veliko truda nam je uspelo izpeljati vseh zahtevanih 120 ur izobraževanja, čeprav v pozno pomladnem in poletnem času čebelarji niso naklonjeni obiskovanju predavanj in delavnic, saj je v tem času največ dela s čebelarskimi opravili.

V programskem letu 2023 smo se morali prilagoditi nekaterim novim zahtevam naročnika, kot je pogoj, da so do izobraževanja upravičeni zgolj čebelarji, ki imajo urejen vpis v register čebelnjakov. Isti pogoj je veljal tudi za izdajo potrdil o udeležbi na izobraževanju. To je pomenilo, da smo morali vsakega udeleženca preveriti v registru čebelnjakov. Izdelati je bilo potrebno tudi sezname udeležencev z vsemi osebnimi podatki ter številkami čebelnjakov oz. kmetijskih gospodarstev. Dodatna pa je bila tudi zahteva za izdelavo videoposnetka in pisnega gradiva.

1. ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJ

V skladu s pogodbo smo bili dolžni izvesti v programskem letu 2023 120 ur (po 60 minut) izobraževanj za čebelarje. Praktične delavnice smo izvedli v čebelnjakih različnih lastnikov po vnaprejšnjem dogovoru, izjemoma ponekod tudi v prostorih, kjer na lokaciji ni bilo čebelnjaka, a smo tam s seboj pripeljali vso potrebno opremo za kvalitetno predstavitev. Naslovi lokacij izobraževanj ter podatki o čebelnjakih, kjer so se izvajale delavnice ter o njihovih lastnikih/oskrbnikih so navedeni v tabeli 2.

Obvestila in urnike izobraževanj smo objavili na spletni strani Veterinarske fakultete (VF) UL (<https://www.vf.uni-lj.si/izobrazevanja-s-podrocja-zdravstvenega-varstva-cebel-v-okviru-uredbe>) in spletni strani Čebelarske zveze Slovenije (ČZS) (<https://www.czs.si>) pod zavihkom izobraževanje. O načrtovanih izobraževanjih smo seznanili tudi okoliška čebelarska društva in vsa obvestila o izobraževanjih v skladu z določili pogodbe posredovali tudi na Agencijo RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (AKTRP) na naslov ceb-ukrepi.aktrp@gov.si, in na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) na naslove skrbnikov pogodbe oziroma ostalih zaposlenih na MKGP, ki sodelujejo na področju čebelarstva. Na vse omenjene naslove in v objavo na spletnih straneh smo poslali tudi vse spremembe urnikov.

2. UČNO GRADIVO ZA UDELEŽENCE IZOBRAŽEVANJA

Vsi udeleženci izobraževanj so po pošti prejeli učno gradivo, v katerem smo v prvem delu na vsem razumljiv način navedli kratek opis prepoznavanja bolezenskih znakov pri čebelji družini. V drugem delu smo predstavili največkrat opisane in v praksi preizkušene metode prekinitve zaleganja matice kot načina obvladovanja varoze. Gradivo smo opremili s slikami in praktičnimi napotki.

3. IZVEDBA IZOBRAŽEVANJ

Za izvedbo izobraževanj in praktičnih delavnic smo si zagotovili potrebne tehnične in učne pripomočke ter prostore in opremo. Za izvedbo praktičnih delavnic smo pripravili vse potrebne pripomočke za izvajanje metod pripiranja matic, kot tudi različne hlapilnike in druge pripomočki za doziranje in aplikacijo zdravil, zdravila za zdravljenje varoze, pripomočki za izvedbo diagnostike napadenosti z varojami, osebna zaščitna sredstva in vsa druga potrebna oprema. Praktične delavnice smo praviloma izvedli v ali ob čebelnjaku.

4. NASLOVI IZOBRAŽEVANJ

Ob prijavi na razpis podintervencije, smo v predlogi navedli tri širše naslove izobraževanj: obvladovanje varoze v praksi, huda gniloba čebelje zalege in zdravje prebavnega trakta čebel. Natančnejša vsebina je bila prepuščena izvajalcem, ki so se pred začetkom izobraževanj uskladili glede vsebine in programa izobraževanja. Udeležencem so bile glede na naslov in njihov interes podane osnove o biologiji varoje, njenem razvoju v primerjavi z razvojem čebelje družine, vpliv bolezni na čebeljo družino, pomen spremljanja napadenosti in pravočasnega zdravljenja, prikaz diagnostičnih metod za ugotavljanje napadenosti, predstavitev pripomočkov in tehnik za pripiranje matic, predstavitev vseh zdravil, ki se smejo uporabljati v RS ter prikaz pravilne aplikacije posameznega zdravila, izvajalec pa je tudi odgovoril na vsa vprašanja udeležencev. Pri tem so bile še posebej pomembne bogate izkušnje posameznih izvajalcev izobraževanja pri delu na področju zdravstvenega varstva čebel, ker so v razlago lahko vnesli primere iz prakse na terenu. Za popestritev in s tem večjo privlačnost izobraževanj za čebelarje smo posameznim izobraževanjem dodali specifične poudarke. Na izobraževanjih s področja hude gnilobe čebelje zalege smo dali največji poudarek prepoznavanju znakov bolezni in postopkom uspešne sanacije. V sklopu teme zdravja prebavnega trakta čebel, se je čebelarjem podalo osnovno znanje o prebavilih čebel, pomenu mikrobiote ter ustrezne prehrane za odpornost čebel in s tem vitalnejše čebelje družine.

Na praktičnih delavnicah je bil največji poudarek na prikazu diagnostičnih metod za ugotavljanje napadenosti in pravilne aplikacije zdravil, ki se smejo uporabljati v RS.

Na izobraževanjih je vsak udeleženec izpolnil enoten obrazec 'Evidenčni list in izjava udeleženca na izobraževanju' (primer evidenčnega lista je priloga 2 tega poročila). Na evidenčnem listu je udeleženec navedel ime, priimek, naslov stalnega prebivališča, datum rojstva, G-MID številko čebelnjaka in se podpisal. Vsak evidenčni list je izvajalec izobraževanja na koncu oštevilčil, podpisal in žigosal. Pripravi je tudi seznam udeležencev izobraževanj. Vse izpolnjene evidenčne liste smo v skladu z določili pogodbe skenirali in v digitalni obliki posredovali na AKTRP, originale pa hranijo izvajalci izobraževanj vsak za svoja izobraževanja. Na osnovi podatkov o posameznem izobraževanju smo naredili seznam izvedenih izobraževanj (Tabela 1).

5. PODATKI O IZVEDENIH IZOBRAŽEVANJIH

V programskem letu 2023 smo od podpisa pogodbe 11.5.2023 do zaključka programskega leta 31.7.2023 skupno izvedli **61 izobraževanj** s področja zdravstvenega varstva čebel v **skupno 120 urah** (1 ura izobraževanja = 60 minut). Od tega smo izvedli 78 ur izobraževanj (65 %) v obliki **39 praktičnih delavnic** in 42 ur izobraževanja (35%) v obliki **22 predavanj**.

V programskem letu 2023 se je izobraževanj v okviru podintervencije »Izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel«, izvedeno v skladu z Uredbo o izvajanju intervencij v

sektorju čebelarških proizvodov iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023-2027 udeležilo skupno **1108 udeležencev**. V tabeli 1 je naveden seznam izobraževanj, ki vsebuje podatke o izvajalcu, datumu izobraževanja, temi izobraževanja, lokaciji oz. kraju izobraževanja, trajanju (od – do), številu ur, številu udeležencev in številu oddanih izpolnjenih anketnih vprašalnikov.

zap. št.	predavatelj	datum	tema izobraževanja	kraj izobraževanja	trajanje izobraževanja od - do	število ur	število udeležencev	število anket
1	mag. Vida Lešnik, dr.vet.med.	29.05.2023	Huda gniloba čebelje zalege, predavanje	Ravne na Koroškem, Javornik 35	17.00 - 19.00	2	16	16
2	mag. Vida Lešnik, dr.vet.med.	30.05.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Mislinja, Šentilj pod Turjakom 1	16.00 - 18.00	2	14	14
3	mag. Vida Lešnik, dr.vet.med.	1.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege, predavanje	Ormož, Ptujška cesta 3	16.00 - 18.00	2	17	17
4	mag. Vida Lešnik, dr.vet.med.	5.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Lovrenc na Pohorju, Cvetlična ulica 2	17.00 - 19.00	2	20	20
5	mag. Vida Lešnik, dr.vet.med.	12.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Poljčane, Ob železnici 39	17.00 - 19.00	2	12	12
6	mag. Vida Lešnik, dr.vet.med.	13.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Juršinci, Juršinci 10	16.00 - 18.00	2	9	9
7	mag. Vida Lešnik, dr.vet.med.	22.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Vuzenica, Dravče 8	16.00 - 18.00	2	11	11
8	Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med.	30.05.2023	Huda gniloba čebelje zalege, predavanje	Serdica 116 c, 9262 Rogašovci	16.00 - 18.00	2	8	8
9	Mateja Ratiznojnik, dr. vet.med.	1.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	NVI, Noršinska ulica 35, 9000 Murska Sobota	11.00 - 13.00	2	9	9
10	Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med.	7.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege, predavanje	DPPP, Noršinska ulica 14, 9000 Murska Sobota	9.00 - 11.00	2	5	5
11	Mateja Ratiznojnik, dr. vet.med.	9.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	OŠ Puconci, Puconci 178, Puconci	16.00 - 18.00	2	10	10
12	Mateja Ratiznojnik, dr. vet.med.	20.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Puščenjakova ulica 1, 9241 Veržej	16.00 - 18.00	2	9	9
13	Mateja Ratiznojnik, dr. vet.med.	4.07.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Žitna ulica 16, 9233 Odranci	16.00 - 18.00	2	27	23

14	Mateja Ratzinojnik, dr. vet.med.	6.07.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Ulica Edvarda Kocbeka 6, 9244 Sveti Jurij ob Ščavnici	13.00 - 15.00	2	19	18
15	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	14.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Srednja Kanomlja	17.00 - 19.00	2	30	30
16	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	15.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Bovec	17.00 - 19.00	2	11	11
17	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	27.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Nova Gorica	17.00 - 19.00	2	20	19
18	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	28.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Dobrovo	17.00 - 19.00	2	13	13
19	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	30.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Trebenče	17.00 - 19.00	2	20	15
20	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	4.07.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Tolmin	17.00 - 19.00	2	33	33
21	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	5.07.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Avče	17.00 - 19.00	2	11	11
22	Monika Kozar, dr. vet. med.	21.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege in zdravje prebavnega trakta čebel, predavanje	Savska cesta 3, 1270 Litija	17.00 - 19.00	2	24	24
23	Monika Kozar, dr. vet. med.	22.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Ulica 11. novembra 24, 8273 Leskovec pri Krškem	16.00 - 18.00	2	11	11
24	Monika Kozar, dr. vet. med.	27.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, predavanje	Cesta na Grad 17, 8290 Sevnica	17.00 - 19.00	2	9	9
25	Monika Kozar, dr. vet. med.	29.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi; Huda gniloba čebelje zalege, predavanje	Podstenice 3, 8350 Dolenjske Toplice	17.00 - 19.00	2	26	26
26	Monika Kozar, dr. vet. med.	6.07.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi; Huda gniloba čebelje zalege, predavanje	Gabrje nn, 8321 Brusnice	17.00 - 18:30	1,5	26	26
27	Barbara Hočevar, dr. vet. med.	8.07.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Bruhanja vas 30, 1312 Videm-Dobropolje	9.00-10.30	1,5	21	21
28	Barbara Hočevar, dr. vet. med.	6.07.2023	Huda gniloba čebelje zalege, predavanje	Videm 34, 1312 Videm-Dobropolje	18.00-19.30	1,5	22	22

29	Anita Vraničar Novak, dr.vet.med.	23.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege, predavanje	OŠ DRAGATUŠ 48, 8343 DRAGATUŠ	17.00-19.00	2	10	10
30	Anita Vraničar Novak, dr.vet.med.	26.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege, predavanje	ČATEŽ 15, 8212 VELIKA LOKA	17.00-19.00	2	26	26
31	Anita Vraničar Novak, dr.vet.med.	28.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege, predavanje	KS KRŠKA VAS 2, 8262 KRŠKA VAS	17.00-19.00	2	12	12
32	Alenka Jurić, dr. vet. med.	8.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Prebold	17.00-19.00	2	25	25
33	Alenka Jurić, dr. vet. med.	12.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege, Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Vojnik	16.00 - 18.00	2	37	36
34	Alenka Jurić, dr. vet. med.	13.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege, Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Slovenske Konjice	16.00 - 18.00	2	21	21
35	Alenka Jurić, dr. vet. med.	16.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Podkraj (Hrastnik)	16.00 - 18.00	2	10	10
36	Alenka Jurić, dr. vet. med.	20.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Lokovica (Šoštanj)	16.00 - 18.00	2	7	7
37	Alenka Jurić, dr. vet. med.	22.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege, Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Laško	16.00 - 18.00	2	14	14
38	Alenka Jurić, dr. vet. med.	23.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege, Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Šentjur	16.00 - 18.00	2	14	14
39	Skerbiš Suzana, dr. vet. med.	5.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege, predavanje	Povir	17.00-19.00	2	33	33
40	Skerbiš Suzana, dr. vet. med.	8.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, predavanje	Iirska Bistrica	17.00-19.00	2	14	14
41	Skerbiš Suzana, dr. vet. med.	12.06.2023	Obvladovanje varoze v praksi, delavnica	Hrastovlje	17.00-19.00	2	12	12
42	Skerbiš Suzana, dr. vet. med.	14.06.2023	Obvladovanje varoze v praksi, delavnica	Nova vas na Blokah	17.00-19.00	2	12	12
43	Skerbiš Suzana, dr. vet. med.	19.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege, predavanje	Stari trg pri Ložu	17.00-19.00	2	24	24

44	Skerbiš Suzana, dr. vet. med.	21.06.2023	Obvladovanje varoze v praksi, delavnica	Begunje pri Cerknici	17.00-19.00	2	6	6
45	Skerbiš Suzana, dr. vet. med.	26.06.2023	Obvladovanje varoze v praksi, delavnica	Cerknica	17.00-19.00	2	9	8
46	Rene Rus, dr. vet. med.	22.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege, Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Prilesje 3a, 1315 Velike Lašče	17:00 - 19:00	2	11	11
47	Rene Rus, dr. vet. med.	28.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Rakitna 23, 1352 Preserje	17:00 - 19:00	2	15	15
48	Rene Rus, dr. vet. med.	7.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege, predavanje	Skaručna 42, 1217 Vodice	18:00 - 20:00	2	24	24
49	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	7.06.2023	Zdravje prebavnega trakta čebel, predavanje	OŠ Livada, Dušana Kraigherja 2, 1000 Ljubljana	17:00 - 18:30	1,5	11	11
50	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	13.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, predavanje	Tržaška cesta 44, 1370 Logatec	18:00 -19:30	1,5	20	20
51	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	14.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Lovski dom Voke, 1357 Notranje gorice	17:00 - 18:30	1,5	9	8
52	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	16.06.2023	Zdravje prebavnega trakta čebel, predavanje	Študa ob Kamniški Bistrici, Domžale	16:00 - 17:00	1	43	42
53	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	20.06.2023	Zdravje prebavnega trakta čebel, Obvladovanje varoze v praksi, predavanje	Hiša Kranjske čebele, Mestni trg 2, 1294 Višnja Gora	17:00 - 19:00	2	34	34
54	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	22.06.2023	Zdravje prebavnega trakta čebel, delavnica	učni čebeljak ČD Krtina- Dob, 1233 Dob	18:00 - 20:00	2	9	9
55	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	5.07.2023	Obvladovanje varoze v praksi, Zdravje prebavnega trakta čebel, delavnica	CUDV, Draga 1, 1292 Ig	17:00 -19:00	2	25	24
56	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	31.05.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Cerklje na Gorenjskem	18:00-20:00	2	22	22
57	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	1.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Bistrica pri Trziču	17:00-19:00	2	15	15
58	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	9.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	Zgornje Gorje	09.00-11:00	2	8	8

59	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	13.06.2023	Obvladovanje varoze čebel v praksi, delavnica	ČRICG, Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce	17:00-20:00	3	31	22
60	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	12.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege, Obvladovanje varoze čebel v praksi, predavanje	ČRICG, Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce	19:00-21:00	2	43	36
61	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	29.06.2023	Huda gniloba čebelje zalege, Obvladovanje varoze čebel v praksi, predavanje	Dom čebelarjev Brode, Brode 37, 4220 Škofja Loka	17:00-20.00	3	39	39

Skupaj: 120 1108 1076

Tabela 1: Seznam izvedenih izobraževanj s področja zdravstvenega varstva čebel v okviru Uredbo o izvajanju intervencij v sektorju čebelarških proizvodov iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023-2027.

V skladu z določili pogodbe v naslednji tabeli št. 2 navajamo lokacijo posameznega izobraževanja z naslovom in SI številko čebelnjaka na lokaciji, kjer se je izvajalo izobraževanje, številom čebeljih družin, vpisanih v register čebelnjakov za ta čebelnjak in lastnikom oziroma oskrbnikom čebel v tem čebelnjaku. V primeru predavanj, ki so se izvajala v predavalnici, ni navedene SI številke čebelnjaka, števila čebeljih družin, vpisanih v register čebelnjakov za ta čebelnjak in podatka o lastniku oziroma oskrbniku čebel v tem čebelnjaku.

zap. št.	predavatelj	datum	kraj izobraževanja	SI čebelnjaka	število č.d. v registru	lastnik (oskrbnik) čebelnjaka
1	mag. Vida Lešnik, dr.vet.med.	29.05.2023	Ravne na Koroškem, Javornik 35	v predavalnici		
2	mag. Vida Lešnik, dr.vet.med.	30.05.2023	Mislinja, Šentilj pod Turjakom 1	309488	10	Občina Mislinja (Jure Tasič)
3	mag. Vida Lešnik, dr.vet.med.	1.06.2023	Ormož, Ptujška cesta 3	v predavalnici		
4	mag. Vida Lešnik, dr.vet.med.	5.06.2023	Lovrenc na Pohorju, Cvetlična ulica 2	152501	8	ČD Lovrenc (Izidor Obrulj)
5	mag. Vida Lešnik, dr.vet.med.	12.06.2023	Poljčane, Ob železnici 39	139887	12	ČD Poljčane (Slavko Pepelnjak)
6	mag. Vida Lešnik, dr.vet.med.	13.06.2023	Juršinci, Juršinci 10	297897	5	Damjan Šimenko (Franc Križan)
7	mag. Vida Lešnik, dr.vet.med.	22.06.2023	Vuzenica, Dravče 8	139005	55	Dominik Žvikart
8	Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med.	30.05.2023	Čebelji gradič, Serdica 116 c, 9262 Rogašovci	v predavalnici		
9	Mateja Ratiznojnik, dr. vet.med.	1.06.2023	NVI Murska Sobota, Noršinska ulica 35, 9000 Murska Sobota	312059	11	Mateja Ratiznojnik, oskrbnik
10	Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med.	7.06.2023	Društvo paraplegikov prekmurja in prlekije, Noršinska ulica 14, 9000 Murska Sobota	v predavalnici		

11	Mateja Ratiznojnik, dr. vet.med.	9.06.2023	OŠ Puconci, Puconci 178, Puconci	144544	10	Danilo Bedek, oskrbnik
12	Mateja Ratiznojnik, dr. vet.med.	20.06.2023	Zavod Marianum Veržej, Puščenjakova ulica 1, 9241 Veržej	206202	9	Primož Korošec, Alojz Novak, oskrbnika
13	Mateja Ratiznojnik, dr. vet.med.	4.07.2023	Čebelarstvo Matej Duh, Žitna ulica 16, 9233 Odranci	331676	20	Matej Duh, lastnik
14	Mateja Ratiznojnik, dr. vet.med.	6.07.2023	ČD Sveti Jurij ob Ščavnici, Ulica Edvarda Kocbeka 6, 9244 Sveti Jurij ob Ščavnici	327240	1	ČD Sveti Jurij
15	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	14.06.2023	Srednja Kanomlja	125510	19	g. Ciril Rupnik
16	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	15.06.2023	Bovec	368306	27	ga. Vesna Komac
17	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	27.06.2023	Nova Gorica	184438	10	O. Š. Frana Erjavca Nova Gorica, g. Branko Vidmar
18	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	28.06.2023	Dobrovo	306579	5	Č. D. Kanal Brda, g. Danilo Štekar
19	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	30.06.2023	Trebenče	371515	6	Čebelarska zveza Slovenije, g. Jože Bizjak
20	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	4.07.2023	Tolmin	366470	4	Čebelarsko društvo Tolmin, g. Stojan Dobravec
21	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	5.07.2023	Avče	280930	25	g. Zdravko Komjanc
22	Monika Kozar, dr. vet. med.	21.06.2023	Ribiški dom Litija, Savska cesta 3, 1270 Litija	v predavalnici		
23	Monika Kozar, dr. vet. med.	22.06.2023	Ulica 11. novembra 24, 8273 Leskovec pri Krškem	369930	6	Aleš Gramc
24	Monika Kozar, dr. vet. med.	27.06.2023	Grad Sevnica, Cesta na Grad 17, 8290 Sevnica	v predavalnici		
25	Monika Kozar, dr. vet. med.	29.06.2023	Podstenice 3, 8350 Dolenjske Toplice	v predavalnici		
26	Monika Kozar, dr. vet. med.	6.07.2023	Gabrje nn, 8321 Brusnice	326788	0	ČEBELARSKO DRUŠTVO NOVO MESTO- Franc Kobe
27	Barbara Hočevar, dr. vet. med.	8.07.2023	Bruhanja vas 30, 1312 Videm-Dobrepolje	155827	16	g. Tone Vodičar
28	Barbara Hočevar, dr. vet. med.	6.07.2023	Jakličev dom, Videm 34, 1312 Videm-Dobrepolje	v predavalnici		
29	Anita Vraničar Novak, dr.vet.med.	23.06.2023	OŠ KOMANDANTA STANETA, DRAGATUŠ 48, 8343 DRAGATUŠ	v predavalnici		
30	Anita Vraničar Novak, dr.vet.med.	26.06.2023	GOSTILNA RAVNIKAR, ČATEŽ 15, 8212 VELIKA LOKA	v predavalnici		
31	Anita Vraničar Novak, dr.vet.med.	28.06.2023	KRAJEVNA SKUPNOST KRŠKA VAS 2, 8262 KRŠKA VAS	v predavalnici		

32	Alenka Jurić, dr. vet. med.	8.06.2023	Prebold	223010	2	ČD Prebold (oskrbnik Simon Plešivčnik, na izobraževanju Milan Gladek)
33	Alenka Jurić, dr. vet. med.	12.06.2023	Vojnik	113775	4	Čebelarsko društvo Vojnik, sodelujoči na izobraževanju Peter Babnik
34	Alenka Jurić, dr. vet. med.	13.06.2023	Slovenske Konjice	142663	8	Ana Žvikart, sodelujoči na izobraževanju Aleksander Žvikart
35	Alenka Jurić, dr. vet. med.	16.06.2023	Podkraj (Hrastnik)	319326	21	Iris Potočin
36	Alenka Jurić, dr. vet. med.	20.06.2023	Lokovica (Šoštanj)	266998	10	Ivan Konovšek
37	Alenka Jurić, dr. vet. med.	22.06.2023	Laško	335223	5	Čebelarsko društvo Laško, sodelujoči na izobraževanju Anton Krivec
38	Alenka Jurić, dr. vet. med.	23.06.2023	Šentjur	386214	6	Čebelarska zveza Slovenije, sodelujoči na izobraževanju Andrej Jernej
39	Skerbiš Suzana, dr. vet. med.	5.06.2023	Povir	v predavalnici		
40	Skerbiš Suzana, dr. vet. med.	8.06.2023	Ilirska Bistrica	v predavalnici		
41	Skerbiš Suzana, dr. vet. med.	12.06.2023	Hrastovlje	147150	10	Ražman Silvo
42	Skerbiš Suzana, dr. vet. med.	14.06.2023	Nova vas na Blokah	387109	1	Anzeljc Rajko
43	Skerbiš Suzana, dr. vet. med.	19.06.2023	Stari trg pri Ložu	v predavalnici		
44	Skerbiš Suzana, dr. vet. med.	21.06.2023	Begunje pri Cerknici	383318	7	Maček Peter
45	Skerbiš Suzana, dr. vet. med.	26.06.2023	Cerknica	371469	6	Vičič Edvard
46	Rene Rus, dr. vet. med.	22.06.2023	Čebelnjak Braneta Borštnika, Prilesje 3a, 1315 Velike Lašče	197777	47	Borštnik Branko
47	Rene Rus, dr. vet. med.	28.06.2023	Čebelnjak g. Bojana Borštnika, Rakitna 23, 1352 Preserje	111113	48	Borštnik Bojan
48	Rene Rus, dr. vet. med.	7.06.2023	Kulturni dom Skaručna, Skaručna 42, 1217 Vodice	v predavalnici		
49	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	7.06.2023	Osnovna šola Livada, ulica Dušana Kraigherja 2, 1000 Ljubljana	v predavalnici		
50	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	13.06.2023	Narodni dom Logatec, Tržaška cesta 44, 1370 Logatec	v predavalnici		
51	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	14.06.2023	Lovski dom Voke, 1357 Notranje gorice	218278	83	Zlatko Bedeković
52	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	16.06.2023	pri čebelnjaku ČD Domžale, Študa ob Kamniški Bistrici, Domžale	355878	16	g. Andrej Jus

53	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	20.06.2023	Hiša Kranjske čebele, Mestni trg 2, 1294 Višnja Gora	v predavalnici		
54	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	22.06.2023	učni čebelnjak ČD Krtina- Dob v parku pod Močilnikom, 1233 Dob	192509	15	g. Koderman Marjan
55	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	5.07.2023	CUDV, Draga 1, 1292 Ig	304438	6	g. Rok Janez Šteblaj
56	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	31.05.2023	Cerklje na Gorenjskem	119740	6	ČD Cerklje na Gorenjskem (Jožef Brankovič)
57	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	1.06.2023	Bistrica pri Trziču	369288	0	Valjavec Nace (ČD Trzič)
58	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	9.06.2023	Zgornje Gorje	371472	6	Čebelarstva zveza Slovenije (Miha Lariši)
59	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	13.06.2023	ČRICG, Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce	332923	4	OBCINA RADOVLJICA (Anže Perčič)
60	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	12.06.2023	ČRICG, Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce	v predavalnici		
61	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	29.06.2023	Dom čebelarjev Brode, Brode 37, 4220 Škofja Loka	v predavalnici		

Tabela 2: Lokacija posameznega izobraževanja z naslovom, SI številko čebelnjaka na lokaciji, kjer se je izvajalo izobraževanje, številom čebeljih družin, vpisanih v register čebelnjakov za ta čebelnjak in lastnikom oziroma oskrbnikom čebel v tem čebelnjaku.

V programskem letu 2023 je bila s strani naročnika zahtevana tudi izdelava seznama 'Podatki o udeležencih na izobraževanjih' ter seznama 'Podatki o udeležencih na izobraževanjih – zbir predavanj', za katera sta bili tabeli kot Priloga 1b in Priloga 1c priloženi razpisni dokumentaciji. Oba seznama smo izdelali v zahtevani obliki in z vsemi zahtevanimi podatki ter ju prilagamo poročilu kot Prilogo 1 in Prilogo 2.

6. POTRDILO / SPRIČEVALO O UDELEŽBI NA IZOBRAŽEVANJU

Vsem udeležencem izobraževanj, ki so na dan pred izobraževanjem izpolnjevali pogoj, da so vpisani v register čebelnjakov, smo v skladu s pogodbo bili dolžni izdati Potrdilo in spričevalo o udeležbi na izobraževanju s področja zdravstvenega varstva čebel.

Z navodili glede udeležbe na izobraževanjih smo čebelarje seznanili z obvestilom pred pričetkom izvajanja izobraževanj na spletnih straneh ČZS, kot tudi predsednike čebelarstevskih društev. Vsak izvajalec je vodil evidenco udeležencev za svoja izobraževanja. Spisek le teh je posredoval CPPI (Centru za podiplomski študij in permanentno izobraževanja na Veterinarski fakulteti). Izdana dokazila o udeležbi so bila udeležencem posredovana po pošti na domači naslov. Vzorec Potrdila in spričevala o udeležbi na izobraževanju s področja zdravstvenega varstva čebel je priloga 3 tega poročila. Skupno je bilo v programskem letu 2023 izdano **1108 potrdil** o udeležbi na izobraževanju.

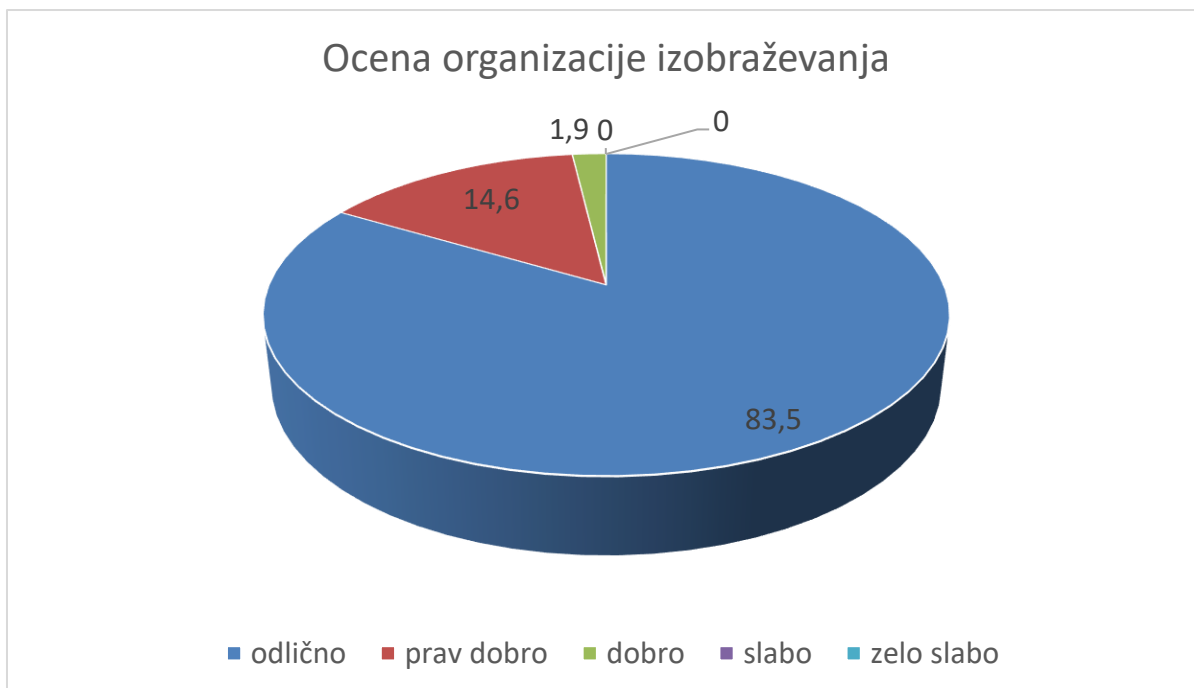
7. ANALIZA ANKETNIH VPRAŠALNIKOV

Na koncu vsake praktične delavnice oziroma predavanja smo udeležencem razdelili natisnjene anketne vprašalnike, da so lahko ocenili izobraževanje ter podali svoje pripombe ali predloge. Anketa je bila v vseh primerih anonimna. Udeleženci so podali svojo oceno organizacije, izvedbe in koristnosti izobraževanja. Ocenjevali so z ocenami odlično, prav dobro, dobro, slabo in zelo slabo. Na koncu natisnjene ankete je bil prostor, če so želeli izvajalcu kaj sporočiti (pripombe, predlogi, pohvale, kritike...). Primer natisnjene anketnega vprašalnika je Priloga 4 tega poročila. Izpolnjene **anketne liste je vrnilo skupno 1076 (97,1%) udeležencev** izobraževanj. Neizpolnjene anketne liste je vrnilo skupno 32 ali (2,9 %) udeležencev. Originalne izpolnjene anketne vprašalnike hrani vsak izvajalec za svoja izobraževanja. V skladu s pogodbo smo naredili analizo ocenjevanja udeležencev, ki jo podajamo v nadaljevanju poročila.

Iz ocen posameznih izobraževanj smo izračunali skupne vrednosti za vsa izvedena izobraževanja v programskem letu 2023. Rezultate analize anketnih vprašalnikov podajamo v tabelah 3 do 5 in grafikonih 1 do 5.

	Ocena organizacije izobraževanja				
	odlično	prav dobro	dobro	slabo	zelo slabo
število udeležencev	898	157	21	0	0
odstotek	83,5 %	14,6 %	1,9 %	0 %	0 %

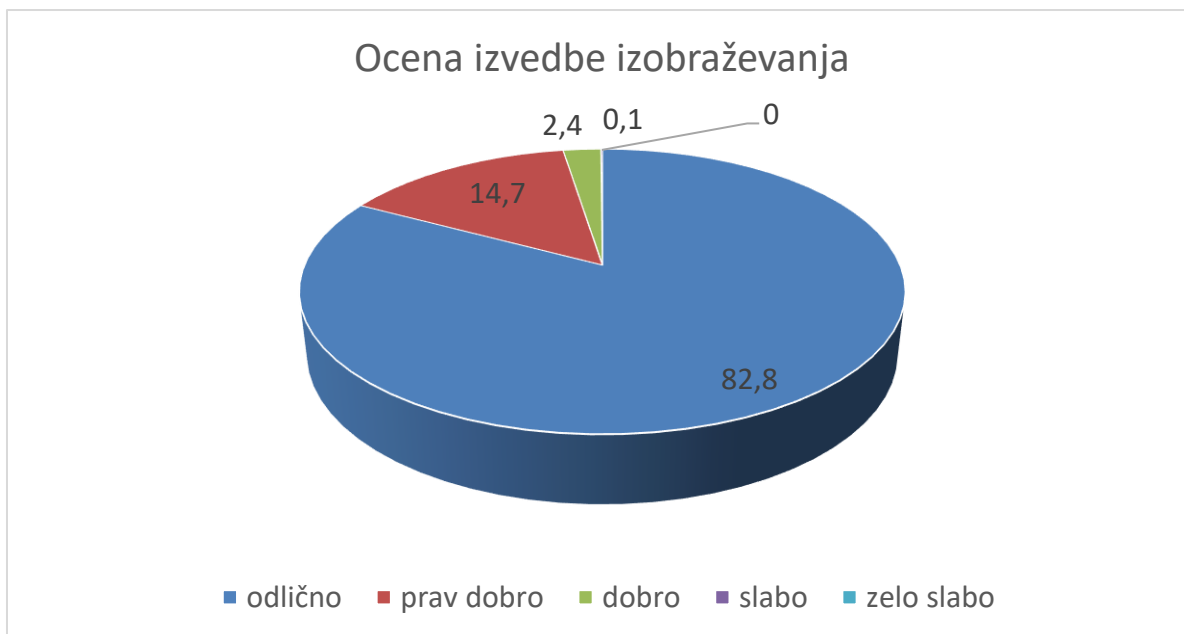
Tabela 3: Število in odstotek ocen po posameznih kategorijah za organizacijo izobraževanja, podano kot seštevek za vsa izvedena izobraževanja v programskem letu 2023.

Grafikon 1: Grafični prikaz odstotka ocen udeležencev izobraževanja po posameznih kategorijah za organizacijo izobraževanja, podano kot povprečje za vsa izvedena izobraževanja v programskem letu 2023.

	Ocena izvedbe izobraževanja				
	odlično	prav dobro	dobro	slabo	zelo slabo
število udeležencev	891	158	26	1	0
odstotek	82,8 %	14,7 %	2,4 %	0,1 %	0

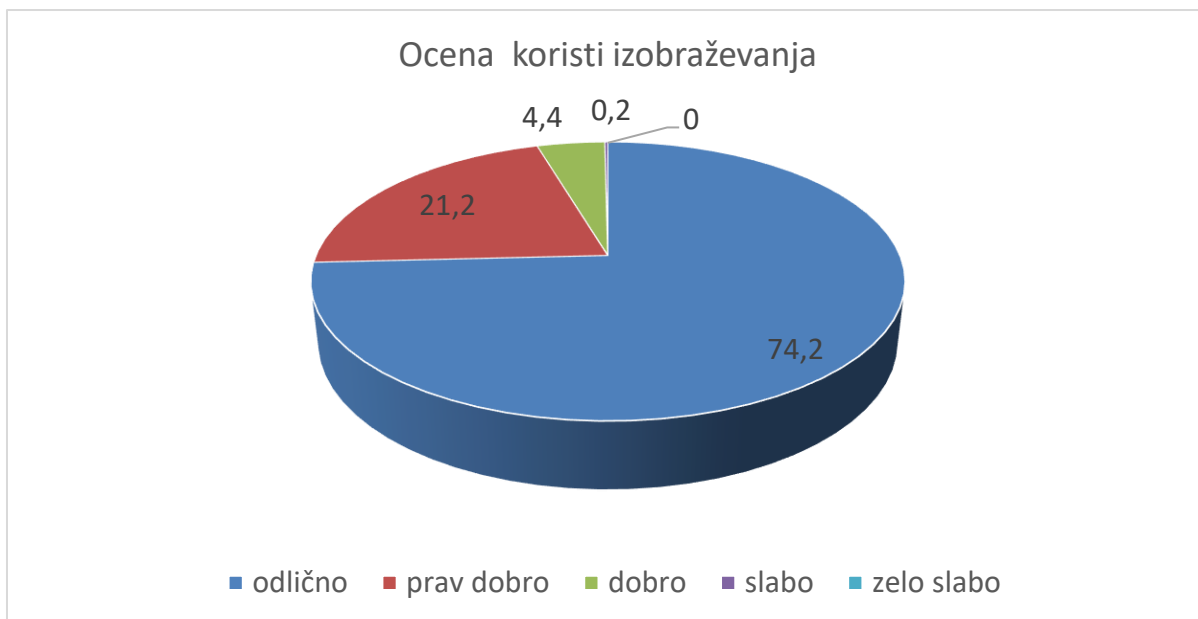
Tabela 4: Število in odstotek ocen po posameznih kategorijah za izvedbo izobraževanja, podano kot seštevek za vsa izvedena izobraževanja v programskem letu 2023.

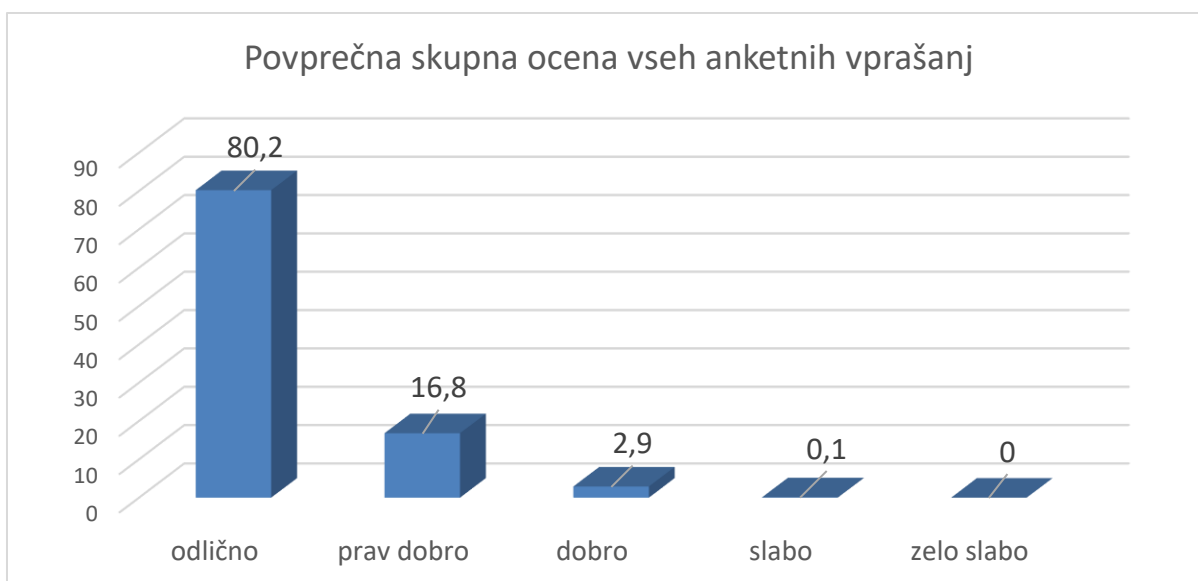
Grafikon 2: Grafični prikaz odstotka ocen udeležencev izobraževanja po posameznih kategorijah za izvedbo izobraževanja, podano kot povprečje za vsa izvedena izobraževanja v programskem letu 2023.

	Ocena koristnosti izobraževanja				
	odlično	prav dobro	dobro	slabo	zelo slabo
število udeležencev	798	228	48	2	0
odstotek	74,2 %	21,2 %	4,4 %	0,2 %	0

Tabela 5: Število in odstotek ocen po posameznih kategorijah za koristnost izobraževanja, podano kot seštevek za vsa izvedena izobraževanja v programskem letu 2023.

Grafikon 3: Grafični prikaz odstotka ocen udeležencev izobraževanja po posameznih kategorijah za koristnost izobraževanja, podano kot povprečje za vsa izvedena izobraževanja v programskem letu 2023.

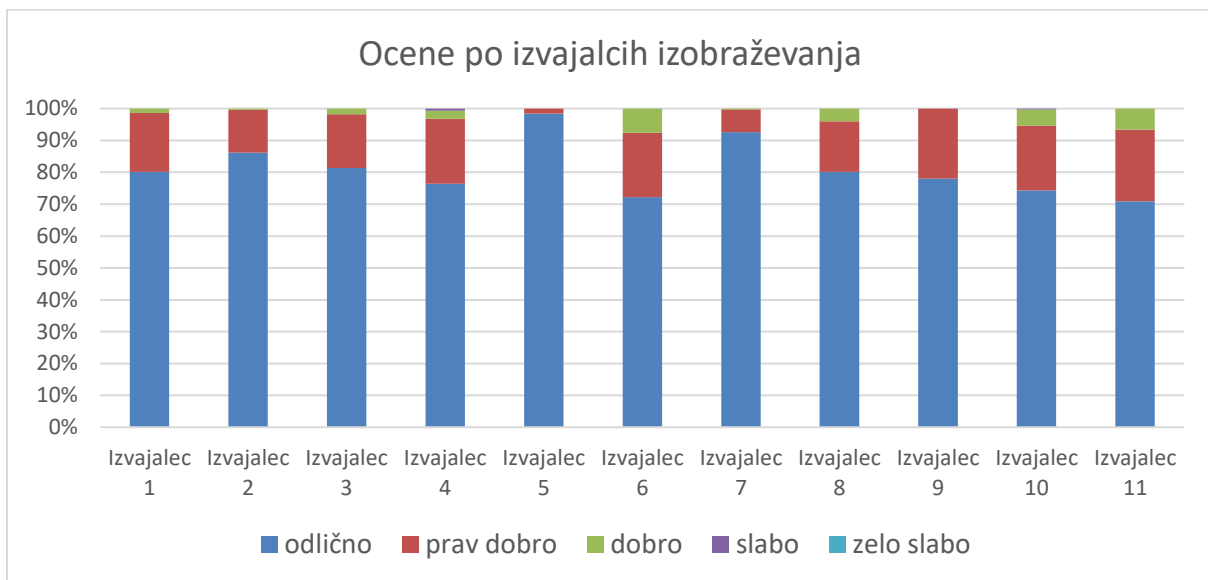

Grafikon 4: Grafični prikaz povprečnih vrednosti ocen izobraževanj po posameznih kategorijah za vsa tri anketna vprašanja skupaj, izraženo v odstotkih.

Iz prikazanih tabel in grafikonov je razvidno, da so udeleženci izobraževanj s področja zdravstvenega varstva čebel v povprečju zelo dobro ocenili izvedena izobraževanja. Ko smo sešteli ocene za vsa tri anketna vprašanja, to je za organizacijo, izvedbo in koristnost izobraževanja, je skupno kar 80,2 % odstotka udeležencev izobraževanje ocenilo kot odlično in 16,8 % udeležencev kot prav dobro. Le 2,9 % je izobraževanje ocenilo kot dobro in 0,1 % kot slabo. Ocena zelo slabo ni bila podana za nobeno izobraževanje. Skupno je torej kar 97 %

udeležencev izobraževanja s področja zdravstvenega varstva čebel ocenilo z odlično ali prav dobro oceno. Te ocene kažejo, da so bili udeleženci zelo zadovoljni z izvedenimi izobraževanji.

Naredili smo tudi analizo ocen udeležencev glede na posameznega izvajalca izobraževanja. V grafikonu 5 podajamo prikaz ocen po posameznih anonimno označenih izvajalcih za programsko leto 2023.

Grafikon 5: Grafični prikaz ocen udeležencev izobraževanj po posameznih anonimno označenih izvajalcih, prikazano kot povprečje za vsa izvedena izobraževanja posameznega izvajalca in za vsa tri anketna vprašanja.

Z analizo ocen po posameznih izvajalcih izobraževanja (predavateljih) smo ugotovili, da so razlike med izvajalci majhne. Seštevek ocen odlično in prav dobro je pri vseh izvajalcih med 92,4 in 100%, kar dokazuje kvaliteto veterinarjev za zdravstveno varstvo čebel VF NVI kot izvajalcev tovrstnih izobraževanj. Tako dobri rezultati so nam v veselje in nam predstavljajo izziv za nadaljnje kvalitetno delo.

8. PRIPRAVA VIDEO VSEBINE ZA IZOBRAŽEVANJE ČEBELARJEV

V skladu s pogodbo smo imeli nalogo, da v vsakem programskem letu pripravimo najmanj eno video vsebino v trajanju najmanj pet minut. Glede na aktualnost problematike smo se odločili, da v programskem letu 2023 izdelamo video vsebino na temo metode prekinitve zaleganja matice kot način obvladovanja varoze v čebelji družini.

V ta namen smo v čebelnjaku VF NVI posneli različne postopke, kot so pripiranje matice v kletko za 25 dni

Posneto gradivo smo tehnično obdelali ter zmontirali v primerno obliko in dolžino predvajanja. Posebej smo pripravili vsebino za zvočni zapis. Videoposnetek smo na koncu opremili z zvočnim zapisom na način, da smo pripravljene vsebine pripovedovali ob predvajanju posnetka. Končni izdelek je 13 minut dolg video na temo. Video bomo objavili na spletni strani VF NVI priložen pa je tudi dokumentaciji kot priloga 5. Verjamemo, da bo videoposnetek slovenskim čebelarjem v pomoč pri obvladovanju varoze, najnevarnejše bolezni čebeljih družin.

Slika 1: Snemanje video vsebine o metodah prekinitve zaleganja matice

9. PRIPRAVA PISNEGA GRADIVA

V skladu s pogodbo smo imeli nalogo, da v vsakem programskem letu pripravimo najmanj eno pisno gradivo v obsegu ene avtorske pole. Odločili smo se, da glede na aktualno problematiko v programskem letu 2023 pripravimo zahtevano pisno gradivo na temo dolgoročnega pristopa za zdravje čebeljih družin, prepoznavanja bolezenskih znakov pri čebelji družini in predstavitev metod prekinitve zaleganja matice kot načina obvladovanja varoze.

Na prvi stopnji priprave gradiva smo proučili znanstveno in strokovno literaturo na to temo. V ta namen smo si člani projektne skupine razdelili posamezna poglavja, ki smo jih nato proučili

in naredili povzetek ugotovitev. Na naslednji stopnji smo te ugotovitve skupaj strokovno ovrednotili, zbrali mnenja, dodatne ideje in dopolnitve. V zadnji fazi je vodja projekta zbrala vso gradivo v enem dokumentu, ga smiselno uredila in opremila s fotografijami. Gradivo zavzema 30 011 znakov na 19ih straneh. Dodanih je 26 barvnih fotografij. Objavljeno je na spletni strani VF NVI na povezavi <https://www.vf.uni-lj.si/podrocje/zdravstveno-varstvo-cebel> in priloženo poročilu kot priloga 6. Pričakujemo, da bo gradivo našlo pot do čebelarjev, ki so se pripravljene izobraževati in se seznaniti tudi z nekoliko zahtevnejšimi vsebinami.

Na osnovi podatkov veterinarjev za zdravstveno varstvo čebel na VF NVI pripravili:
dr. Lucija Žvokelj (vodja projekta) in dr. Metka Pislak Očepek